

UBND TỈNH GIA LAI
SỞ TÀI CHÍNH

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Gia Lai, ngày tháng 12 năm 2025

THUYẾT MINH

Tình hình thực hiện thu, chi ngân sách năm 2025

I. VỀ THU NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC

Dự toán tổng thu NSNN phát sinh trên địa bàn năm 2025 (chưa kể thu chuyển nguồn, thu bổ sung cân đối, bổ sung mục tiêu) là 24.094,9 tỷ đồng, ước thực hiện năm 2025 là 25.950 tỷ đồng, vượt 7,7% so với dự toán. Trong đó:

1. Các khoản thuế do Hải quan thu từ hoạt động xuất, nhập khẩu

Dự toán là 980 tỷ đồng, ước thực hiện năm 2025 là 590,8 tỷ đồng, đạt 60,3% so với dự toán năm. Thu từ hoạt động xuất, nhập khẩu giảm so với cùng kỳ năm trước chủ yếu là do những tháng đầu năm 2025 kinh tế toàn cầu tiếp tục đối mặt với nhiều thách thức, đặc biệt là từ các chính sách thuế quan thương mại của Mỹ dẫn đến hoạt động xuất nhập khẩu của các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh vẫn còn gặp nhiều khó khăn.

2. Thu nội địa

Dự toán thu nội địa là 22.903,2 tỷ đồng, ước thực hiện năm 2025 là 25.243 tỷ đồng, vượt 10,2% so với dự toán năm. Nếu loại trừ tiền sử dụng đất, thu xổ số kiến thiết, thu cổ tức và lợi nhuận sau thuế, ước thực hiện thu nội địa là 13.860 tỷ đồng, đạt 100,3% so với dự toán năm. Nếu phân chia theo cấp ngân sách (không bao gồm tiền sử dụng đất, thu xổ số kiến thiết, thu cổ tức và lợi nhuận sau thuế) thì ngân sách tỉnh ước thực hiện 12.008,8 tỷ đồng, đạt 98,1% so với dự toán năm (bao gồm ngân sách cấp huyện thực hiện 6 tháng đầu năm 2025 là 2.303 tỷ đồng); ngân sách xã, phường ước thực hiện 827,5 tỷ đồng, vượt 82,7% so với dự toán năm.

Chi tiết các khoản thu cụ thể như sau:

a) Các khoản thu ước thực hiện đạt và vượt dự toán HĐND tỉnh giao

Có 14/17 khoản thu chiếm tỷ trọng 82,7% dự toán thu nội địa, ước thực hiện đạt và vượt dự toán HĐND tỉnh giao, trong đó, một số khoản thu tăng so với cùng kỳ năm 2024 như:

- Thu DNNN trung ương: Dự toán 1.222 tỷ đồng, ước thực hiện 1.450 tỷ đồng, vượt 18,7% so với dự toán năm.

- Thu từ DNNN địa phương: Dự toán giao 157 tỷ đồng, ước thực hiện 230,5 tỷ đồng, vượt 46,8% so với dự toán năm.

- Thu từ DN có vốn đầu tư nước ngoài: Dự toán giao 569 tỷ đồng, ước thực hiện 800 tỷ đồng, vượt 40,6% so với dự toán năm.

- Thu từ khu vực công thương nghiệp ngoài quốc doanh: Dự toán giao 4.893 tỷ đồng, ước thực hiện 5.410 tỷ đồng, vượt 10,6% so với dự toán năm.

- Thuế thu nhập cá nhân: Dự toán giao 1.162 tỷ đồng, ước thực hiện 1.550 tỷ đồng, vượt 33,4% so với dự toán năm.

- Thu khác ngân sách: Dự toán giao 660 tỷ đồng, ước thực hiện 870 tỷ đồng, vượt 31,8% so với dự toán năm.

- Thu tiền sử dụng đất: Dự toán giao 8.690,7 tỷ đồng, ước thực hiện 10.900 tỷ đồng, vượt 25,4% so với dự toán năm. Trong đó, ngân sách tỉnh ước thực hiện 9.827,4 tỷ đồng, vượt 25,3% so với dự toán năm (bao gồm ngân sách cấp huyện thực hiện 6 tháng đầu năm 2025 là 2.477 tỷ đồng); ngân sách xã, phường ước thực hiện 1.072,6 tỷ đồng, vượt 25,4% so với dự toán năm.

Đạt được kết quả thu nêu trên là sự chỉ đạo quyết liệt của Tỉnh ủy, UBND tỉnh trong công tác quản lý thu và chống thất thu NSNN trên địa bàn tỉnh; cùng với đó là sự nỗ lực rất lớn của các cấp, các ngành trong công tác phối hợp thu trên địa bàn trong bối cảnh thực hiện hợp nhất 02 tỉnh và sắp xếp bộ máy chính quyền địa phương 02 cấp. Các khoản thu từ khu vực doanh nghiệp ước thực hiện đều vượt so với dự toán HĐND tỉnh giao. Riêng đối với khoản thu tiền sử dụng đất mặc dù vẫn còn một số khó khăn đối với thu tiền sử dụng đất từ các dự án mới khi thực hiện hợp nhất tỉnh và bị gián đoạn đối với các quỹ đất ở địa phương (xã, phường mới) do kết thúc hoạt động cấp huyện, thành lập xã mới, nhưng trên cơ sở kế hoạch thu đã được xây dựng từ đầu năm, các đơn vị phát triển quỹ đất tỉnh và cơ quan, đơn vị liên quan thường xuyên phối hợp, kịp thời điều chỉnh, bổ sung cũng như tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong triển khai thực hiện cho phù hợp với thực tiễn tại địa phương. Do đó, ước tổng số thu tiền sử dụng đất năm 2025 vượt cao so với dự toán được HĐND tỉnh giao.

b) Các khoản thu ước thực hiện không đạt dự toán HĐND tỉnh giao

Có 3/17 khoản thu chiếm tỷ trọng 12,8% dự toán thu nội địa ước thực hiện không đạt dự toán HĐND tỉnh giao, dẫn đến số thu ngân sách tỉnh ước thực hiện đạt 98,1% so với dự toán năm. Các khoản thu cụ thể như sau:

- Thuế bảo vệ môi trường: Dự toán giao 1.840 tỷ đồng, ước thực hiện 1.150 tỷ đồng, đạt 62,5% so với dự toán năm. Số thu thuế bảo vệ môi trường đạt thấp so với dự toán HĐND tỉnh giao là thực hiện giảm 50% mức thuế bảo vệ môi trường đối

với xăng, dầu, mỡ nhờn áp dụng đến hết năm 2025 theo Nghị quyết số 60/2024/UBTVQH15 ngày 24/12/2024 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

- Thu tiền cho thuê mặt đất, mặt nước: Dự toán giao 2.095 tỷ đồng, trong đó thu tiền cho thuê mặt đất, mặt nước thu tiền một lần cho cả thời gian thuê 1.800 tỷ đồng. Ước thực hiện 890 tỷ đồng (trong đó thu tiền cho thuê mặt đất, mặt nước thu tiền một lần cho cả thời gian thuê là 590 tỷ đồng), đạt 42,5% so với dự toán năm. Nguyên nhân khoản thu này không đạt dự toán HĐND tỉnh giao chủ yếu là do một số doanh nghiệp (nhà đầu tư dự án) đã có thông báo nộp tiền nhưng đến nay đang gặp khó khăn về tài chính, chưa thực hiện nộp tiền cho thuê mặt đất, mặt nước thu tiền một lần cho cả thời gian thuê vào NSNN.

- Thu tiền bán nhà thuộc sở hữu nhà nước: Dự toán giao đầu năm 30 tỷ đồng; ước thực hiện 11,6 tỷ đồng, chỉ đạt 38,7% so với dự toán năm.

Nhìn chung, trong năm 2025, các ngành, các cấp chính quyền địa phương của tỉnh đã có nhiều cố gắng, nỗ lực triển khai nhiều biện pháp quản lý thu, khai thác các nguồn thu cho ngân sách nhà nước, thu nội địa (*trừ tiền sử dụng đất, thu xổ số kiến thiết, thu cổ tức và lợi nhuận sau thuế*) ước thực hiện 13.860 tỷ đồng, vượt dự toán HĐND tỉnh giao (đạt 100,3%). Phần đầu trong điều kiện bình thường, tổng thu ngân sách nhà nước năm 2025 ước thực hiện là 27.000 tỷ đồng, vượt 12,1% dự toán HĐND tỉnh giao, tăng 17,7% so với cùng kỳ, trong đó thu nội địa (*trừ tiền sử dụng đất; thu cổ tức, lợi nhuận được chia và lợi nhuận còn lại, xổ số kiến thiết*) là 14.910 tỷ đồng, vượt 7,9% dự toán HĐND tỉnh giao, tăng 14,2% so với cùng kỳ.

3. Thu vay bù đắp bội chi

Trong năm 2025, địa phương ước thực hiện vay bù đắp bội chi 101,6 tỷ đồng, đạt 51,5% so với dự toán năm để thanh toán cho các dự án, công trình được bố trí kế hoạch từ đầu năm. Nguồn vốn này được huy động khi có thông báo của Bộ Tài chính.

4. Thu viện trợ: Ước thực hiện 14,4 tỷ đồng, đạt 100% dự toán HĐND tỉnh giao.

II. VỀ CHI NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG

Tổng chi cân đối ngân sách địa phương năm 2025 ước thực hiện 44.269 tỷ đồng, đạt 102,3% so với dự toán. Trong đó, chi ngân sách tỉnh (bao gồm ngân sách cấp huyện) 28.447,2 tỷ đồng, đạt 103,6% so với dự toán năm và chi ngân sách xã, phường 15.822,3 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán năm.

Tình hình thực hiện chi một số lĩnh vực, cụ thể như sau:

1. Chi đầu tư phát triển

Ước thực hiện là 11.102,8 tỷ đồng, đạt 99,7% so với dự toán năm, trong đó:

- Chi đầu tư xây dựng vốn trong nước 1.611,6 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán năm; trong đó, chi từ nguồn vốn đầu tư của tỉnh *(bao gồm ngân sách cấp huyện)* thực hiện 1.449,5 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán; ngân sách xã, phường 162,1 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán.

- Chi đầu tư từ nguồn thu tiền sử dụng đất 8.690,7 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán năm; trong đó, chi từ tiền sử dụng đất ngân sách tỉnh *(bao gồm ngân sách cấp huyện)* là 6.393,1 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán năm và ngân sách xã, phường là 2.297,6 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán năm.

- Chi đầu tư từ nguồn vốn xổ số kiến thiết 360 tỷ đồng, đạt 100% so với dự toán năm.

2. Chi thường xuyên

Ước thực hiện 25.589 tỷ đồng, vượt 4,5% so với dự toán năm. Việc thực hiện dự toán chi chặt chẽ, tiết kiệm, chống lãng phí, đảm bảo đúng quy định của pháp luật. Việc điều hành chi ngân sách của các cấp chính quyền địa phương trong khả năng cân đối nguồn thu của địa phương, đã bám sát theo dự toán được HĐND các cấp thông qua và cơ bản đáp ứng kịp thời các khoản chi được giao và cấp thiết khác.

3. Chi theo mục tiêu

Dự toán giao 6.184 tỷ đồng, ước thực hiện là 6.095 tỷ đồng, đạt 98,6% so với dự toán năm.

4. Dự phòng ngân sách tỉnh

Tổng nguồn dự phòng ngân sách tỉnh (bao gồm số dự phòng ngân sách cấp huyện) là 689,1 tỷ đồng, đã sử dụng đến ngày 20/11/2025 là 430,9 tỷ đồng; trong đó bổ sung có mục tiêu cho ngân sách xã, phường để ứng phó, khắc phục hậu quả bão số 13 là 141 tỷ đồng. Số dự phòng còn lại 258,2 tỷ đồng *(đây là dự phòng ngân sách cấp huyện chuyển về để xử lý nhiệm vụ phát sinh khi thực hiện chính quyền địa phương 2 cấp; riêng dự phòng ngân sách cấp tỉnh giao dự toán đầu năm là 345,6 tỷ đồng đã sử dụng hết)*. Việc sử dụng nguồn dự phòng theo quy định tại Điều 10 Luật Ngân sách nhà nước năm 2015.

Trong thời gian còn lại của niên độ ngân sách 2025, UBND tỉnh sẽ rà soát, sử dụng các khoản chi từ nguồn dự phòng ngân sách tỉnh đúng theo quy định của Luật NSNN và báo cáo HĐND tỉnh theo quy định.

III. VỀ TẠM ỨNG NGÂN SÁCH TỈNH

Trong năm 2025, việc điều hành chi ngân sách đảm bảo dự toán HĐND tỉnh giao đầu năm. Tuy nhiên, do phát sinh một số nhiệm vụ cấp thiết nên UBND tỉnh đã tạm ứng ngân sách tỉnh để kịp thời chi trả cho công tác đền bù, giải phóng mặt bằng một số dự án trên địa bàn tỉnh với tổng số tiền là 544 tỷ đồng¹.

Việc tạm ứng ngân sách đã giải quyết kịp thời các yêu cầu, nhiệm vụ cấp thiết, nhưng không làm ảnh hưởng đến việc thực hiện nhiệm vụ chi theo dự toán được HĐND tỉnh thông qua đầu năm.

IV. TÌNH HÌNH THỰC HIỆN KẾ HOẠCH VAY VÀ TRẢ NỢ NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG

Dư nợ vay đầu năm 2025 là 830,2 tỷ đồng (vay lại từ nguồn Chính phủ vay ngoài nước). Trong năm 2025, ước thực hiện vay 101,6 tỷ đồng, trả nợ vay lại từ nguồn Chính phủ vay nước ngoài với số tiền 56,2 tỷ đồng. Dư nợ vay của tỉnh đến cuối năm là 875,6 tỷ đồng, chỉ bằng 11,5% mức dư nợ vay tối đa (7.587,9 tỷ đồng) và bằng 3,5% so với tổng thu cân đối ngân sách địa phương được hưởng (25.292,9 tỷ đồng), đảm bảo trong tỷ lệ cho phép theo quy định của Luật Ngân sách Nhà nước.

Trên đây là báo cáo thuyết minh tình hình thực hiện dự toán ngân sách địa phương năm 2025./.

¹ Trong đó tạm ứng Dự án Bồi thường, hỗ trợ, tái định cư Khu dân cư đường Nguyễn Văn Linh là 541,9 tỷ đồng.